

Klauzule społeczne zostały wprowadzone do polskiego prawa zamówień publicznych w 2009. Pozwalają zamawiającemu przy zleceniu zamówienia wziąć pod uwagę istotne kryteria społeczne. Zamawiający może zastrzec zamówienie wyłącznie dla wykonawców zatrudniających osoby niepełnosprawne lub uzależnić realizację przedmiotu zamówienia od spełnienia przez wykonawcę dodatkowych warunków realizujących cele społeczne. Samorządy w nikłym stopniu korzystają z tego rozwiązania. Najczęstszym powodem braku stosowania prospołecznego zapisu jest niejasność przepisów i obawa przed ich błędną interpretacją.

Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego przeprowadziło badanie badania [Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z podmiotami ekonomii społecznej w Małopolsce](#) na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie. Wzięło w nim udział małopolskich 190 jednostek samorządu terytorialnego - 118 gmin wiejskich, 45 gmin miejsko-wiejskich, 12 gmin miejskich i 15 powiatów. Jednym z badanych obszarów było stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych. W 2012 roku w Małopolsce jedynie 5 jednostek gminnych stosowało klauzule społeczne (w tym 4 gminy wiejskie) w zlecanych przez siebie zamówieniach publicznych. Zastosowane klauzule społeczne dotyczyły dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej, opieki nad osobami starszymi, opieki społecznej i zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu. Spośród 5 gmin, które stosowały klauzule społeczne w 2012 roku jedynie w przypadkach 3 jednostek samorządu terytorialnego zgłosił się przynajmniej 1 podmiot, który skorzystał z zamieszczonej klauzuli (w tym w 2 gminach wiejskich oraz 1 gminie miejsko-wiejskiej). Głównymi powodami, dla których nie stosowano klauzul społecznych w zlecanych zamówieniach publicznych były brak wystarczających informacji o tym jak w praktyce stosować klauzule społeczne (71 gminnych JST, 8 powiatowych JST) oraz niejasność przepisów i obawa przed ich błędną interpretacją (53 gminnych JST, 4 powiatowe JST). Dodatkowo w 48 gminach i 4 powiatach brakowało wykonawców, którzy mogliby skorzystać z takiej klauzuli.

Informacje z badań są niepokojące, przecież stosowanie klauzul społecznych daje wyjątkową możliwość kupowania usług czy towarów z jednoczesnym osiągnięciem celów społecznych. Najważniejszym celem społecznym, któremu służą klauzule społeczne, jest stymulowanie zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem zawodowym i społecznym. Umożliwiają promocję w społeczeństwie idei wyrównywania szans i integracji społeczno- zawodowej osób zagrożonych społecznym wykluczeniem. Są także jednym z instrumentów wspierania rozwoju przedsiębiorczości społecznej.

Mimo wielu korzyści, jednak stosowanie klauzul społecznych jest na razie marginalne. Wynika to przede wszystkim z faktu, że nadal wielu zamawiających nie zna dobrze tego instrumentu, brakuje wiedzy jakie cele może realizować dzięki zastosowaniu klauzul społecznych i jakie korzyści to może przynieść. Ponad to prawo zamówień publicznych jest skomplikowane, samorządy obawiają się unieważniania postępowań, nie zawsze dysponują kadrą, która jest w stanie przygotować i przeprowadzić postępowania obłożone klauzulą społeczną, a następnie nadzorować wykonanie takich zamówień. Samorządy często nie mają nie mają dobrego rozpoznania rynku potencjalnych wykonawców, nie wiedzą zatem, czy będą wśród nich tacy, którzy spełnią dodatkowe warunki społeczne.

Jednak dobre przykłady pokazują, że przeszkody można pokonać i przy dużym zaangażowaniu władz samorządy z powodzeniem stosują postępowania objęte klauzulami. Na naszych łamach opisywaliśmy przykład gminy Brzeziny ([Klauzule społeczne w przetargach – dobra praktyka](#)) gdzie stosowanie klauzul społecznych powoliło na wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Pozostaje mieć nadzieję, że kolejne samorządy będą miały wystarczająco dużo determinacji i wiedzy by wykorzystywać instrumenty, które daje polskie prawo, a klauzule społeczne pomogą w budowie wizerunku samorządu jako podmiotu

Brak chęci czy niewiedza? Samorządy za rzadko stosują klauzule społeczne

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: poniedziałek, 11, marzec 2013 23:00

Barbara Łączna

Odsłony: 3418

---

wrażliwego społecznie i odpowiedzialnego za wszystkich mieszkańców wspólnoty.

Więcej informacji o stosowaniu klauzul społecznych można znaleźć w publikacji Tomasza Schimanka [Podstawowe informacje o klauzulach społecznych](#) wydanej przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych. Publikacja stanowi kompleksowe wprowadzenie do zagadnienia klauzul społecznych w polskim prawie zamówień publicznych.